

30.05.2025

TİCARET HAYATINDA HELAL HARAM BİLİNCİ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا
أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ
تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا
أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا

Değerli Kardeşlerim!

İnsanların yaşaması için başını sokacağı bir eve, ev eşyasına, yiyecek ve giyeceğe ihtiyacı vardır. Bu ve benzeri ihtiyaçlarını karşılamak için çalışması ve kazanç sağlaması gerekir. Peygamber efendimiz (s.a.v) **“Hiçbir kimse kendi elinin emeğinden daha hayırlı bir lokma yememiştir. Allah’ın peygamberi olan Davut (a.s)’da kendi elinin emeğini yerdi.”** buyurmuştur.¹

Aziz Kardeşlerim!

Çeşitli meşru kazanç yolları vardır. Bu kazanç yollarından birisi de ticarettir. Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyuruluyor: **“Ey mü’minler, birbirinizin mallarını gayri meşru yollar kullanarak değil karşılıklı anlaşmaya dayalı ticaret yolu ile yişiniz.”**² Peygamberimiz peygamber olmadan önce ticaret yapmış, her işte olduğu gibi ticaretle de dürüstlüğü ve güvenilirliği ile örnek olmuştur.

Kıymetli Kardeşlerim!

Temiz ve helal bir kazanç elde etmek için dikkat edilmesi gereken hususlar vardır. Mesela ölçü ve tartıda hile yapmak, insanları aldatmak, büyük vebal olduğu gibi aynı zamanda ahlak yönünden de çok çirkin bir davranıştır. Alışverişte yalan konuşmaktan ve yeminden kaçınmak gerekir. Yemin, dinimizde bir delildir, hukuki bir değeri vardır. Yemin delilini kullanan kimseye inanmak gerekir. Bu temel hukuki prensibin bir riski var. İnsanlar

yeminle aldatılabilir. Böyle durumların ortaya çıkmaması için dinimiz hem Kur’an-ı Kerim ve hem de peygamberimizin diliyle yemin meselesine yer vermiştir. Bu cümleden olarak alışverişte yemine yer verme hoş karşılanmamıştır. Bir hadisinde Peygamberimiz (s.a.v) **“Alışverişte fazla yeminden kaçının zira o mala talebi artırsa da sonra bereketini giderir”**³ buyurmuştur.

Değerli Kardeşlerim!

Allah Resulu (s.a.s)’in adeti idi. Medine pazarına gider, oradaki insanlarla hasbihal eder ve pazarın durumunu kontrol ederdi. Yine böyle bir gün Pazar yerinde dolaşırken bir buğday yığınının eliyle yokladı. Üstü kuru olan buğdayın altı ıslaktı. Sebebi sorulduğunda satıcı, buğdayların yağmurdan ıslandığını söyledi. Bunun üzerine Sevgili Peygamberimiz (s.a.s) satıcıyı şöyle uyardı: **“Öyleyse insanların görmeleri için ıslak olan kısmı üste koyman gerekmez miydi? Bizi aldatan, bizden değildir.”**⁴

Peygamber Efendimiz (s.a.s) yine bir hadisinde şöyle buyurmuştur: **“Dürüst ve güvenilir tüccar, peygamberler, sıddıklar ve şehitlerle beraberdir.”**⁵

Aziz Kardeşlerim!

Özetlememiz gerekirse, ticaret, meşru bir kazanç yoludur. Bu kazanç yolunu seçen kimse, ölçü ve tartıyı adaletle yapmalı, hile ve haksızlıktan sakınmalı, malına sürüm sağlamak için yalan yere hatta doğru da olsa gereksiz olarak yemin etmemeli, borçluya kolaylık göstermeli, borçlu borcunu zamanında ödemeli, karaborsacılık yapmamalı, ticareti onu dini ibadetlerini yerine getirmekten ve Allah’ı anmaktan alıkoymamalıdır.

1. Buhari, Büyü 15/2109

2. Nisa, 4/29.

3. Buhari, Büyü. 26.

4. Mislim, İman, 164.

5. Tirmizi, Büyü, 4.

Hazırlayan: Mustafa BAYRAM

Vaiz-Kur'an Kursu Öğreticisi

GÜMÜLCİNE S. MÜFTÜLÜĞÜ